

ПЕРША ШКОЛА ВОДНОЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ СТІЙКОСТІ

ОНЛАЙН-КУРС
**«Вода і продовольство України: прикладні
рішення для громад, агробізнесу та науки»**

МОДУЛЬ 4.

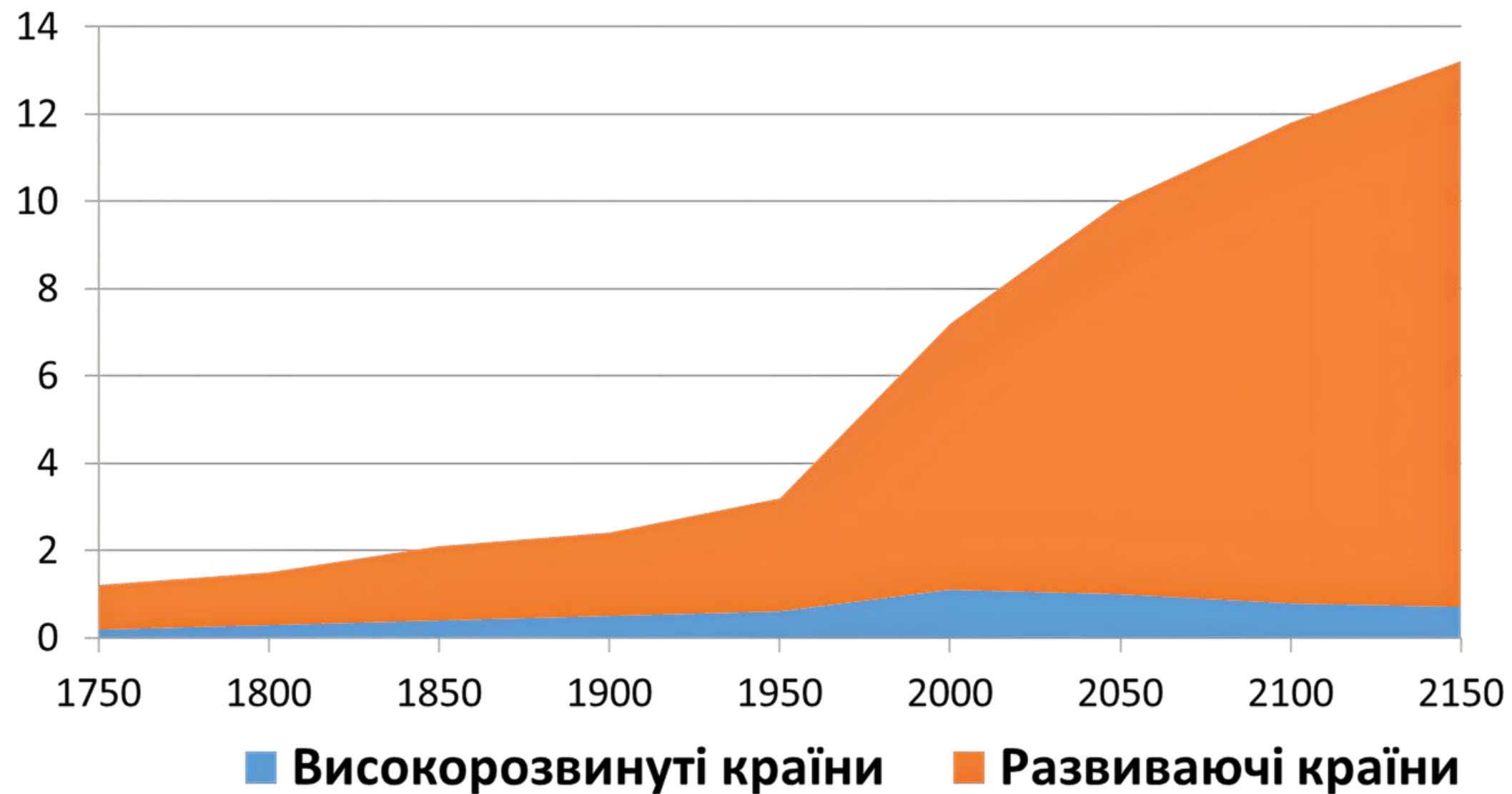
Індустріальна ентомологія як ефективна технологія циркулярної економіки в умовах глобальних змін клімату та наростаючого дефіциту водних ресурсів

ЕКСПЕРТ КУРСУ:

СЕРГІЙ МЕЛЬНИЧУК,

радник Голови Правління МХП з наукових питань, академік НААН України, д. б. н., професор

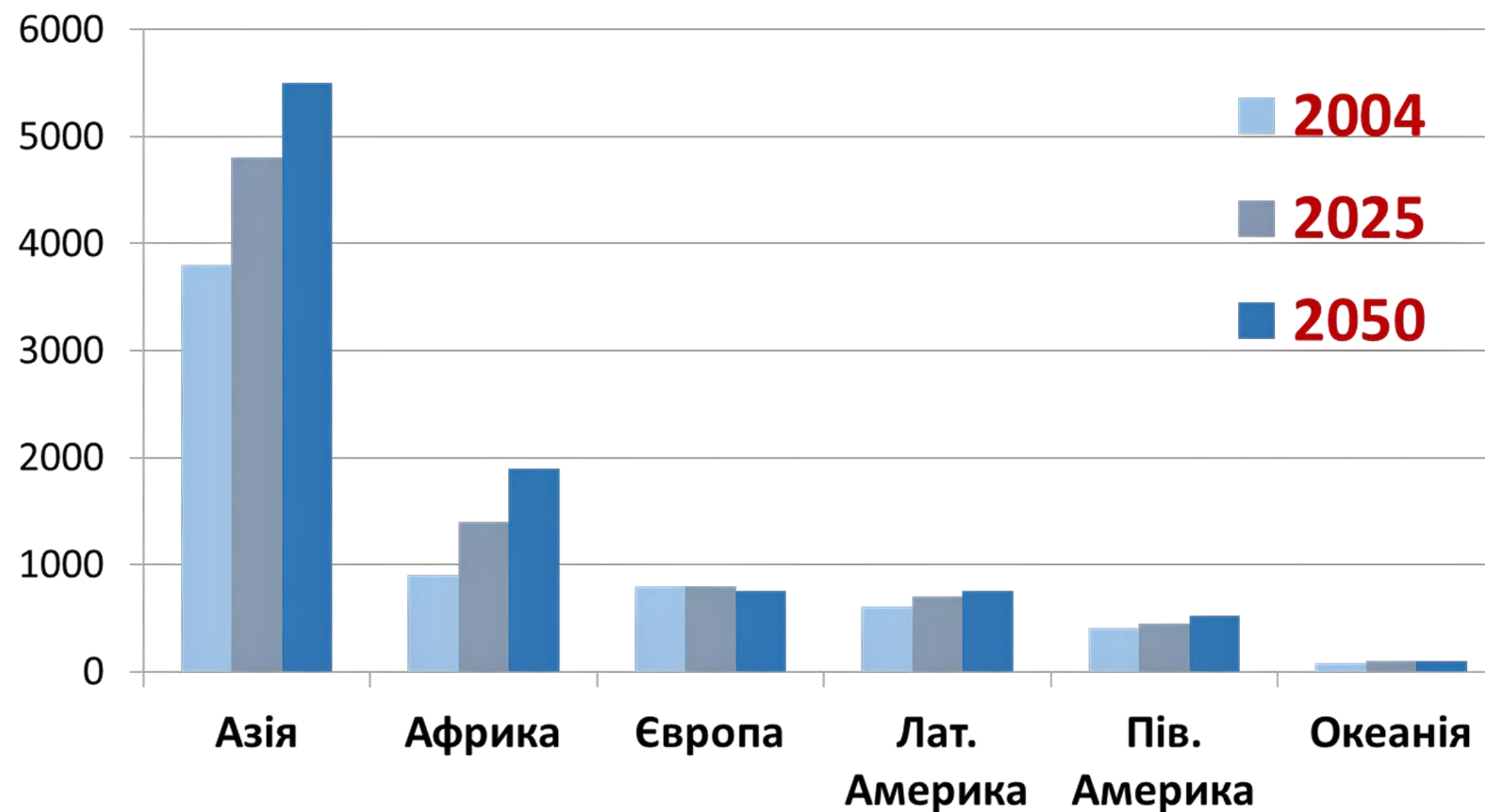
Чисельність населення планети (1750 – 2150 рр.)

Джерело:

United Nations, World Population Prospects, Population Reference Bureau

Збільшення чисельності населення

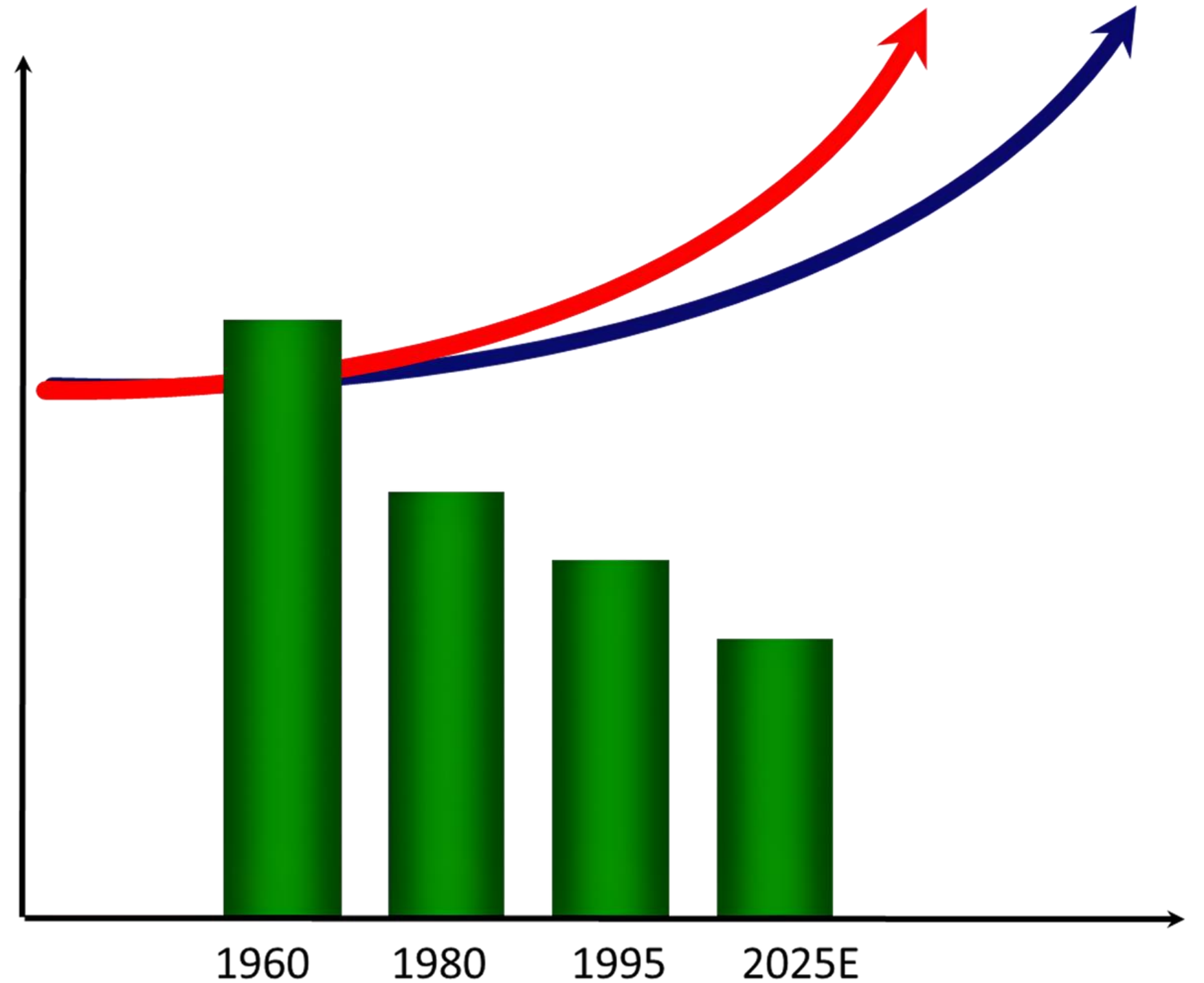
Джерело:
Population Reference Bureau

Демографічна ситуація

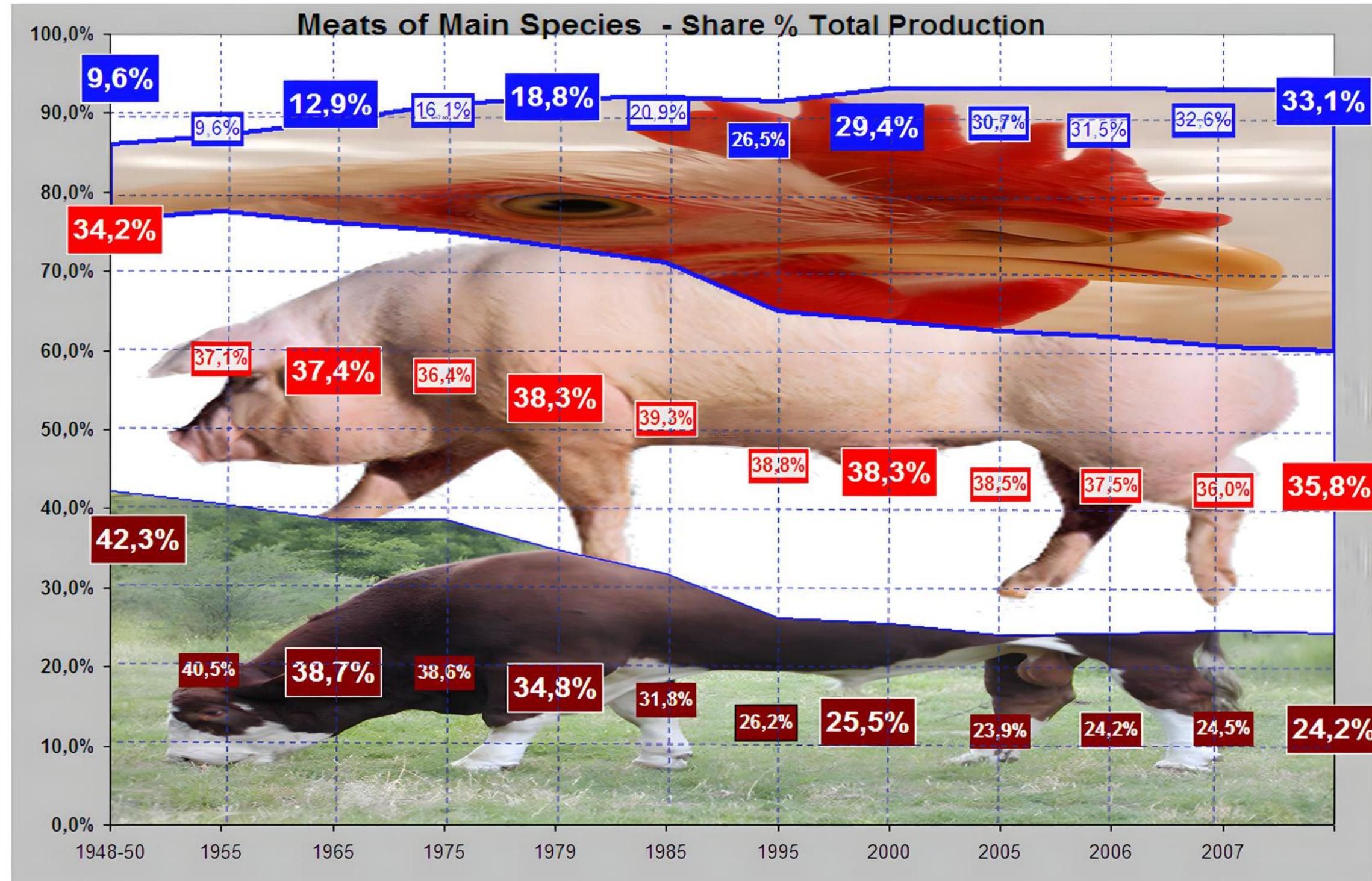
- В період часу з 2005 по 2075 роки чисельність населення планети збільшиться на **40,4%**.
- Країни Азії і Африки будуть забезпечувати цей приріст на **89,7 %**.

Потреби населення планети

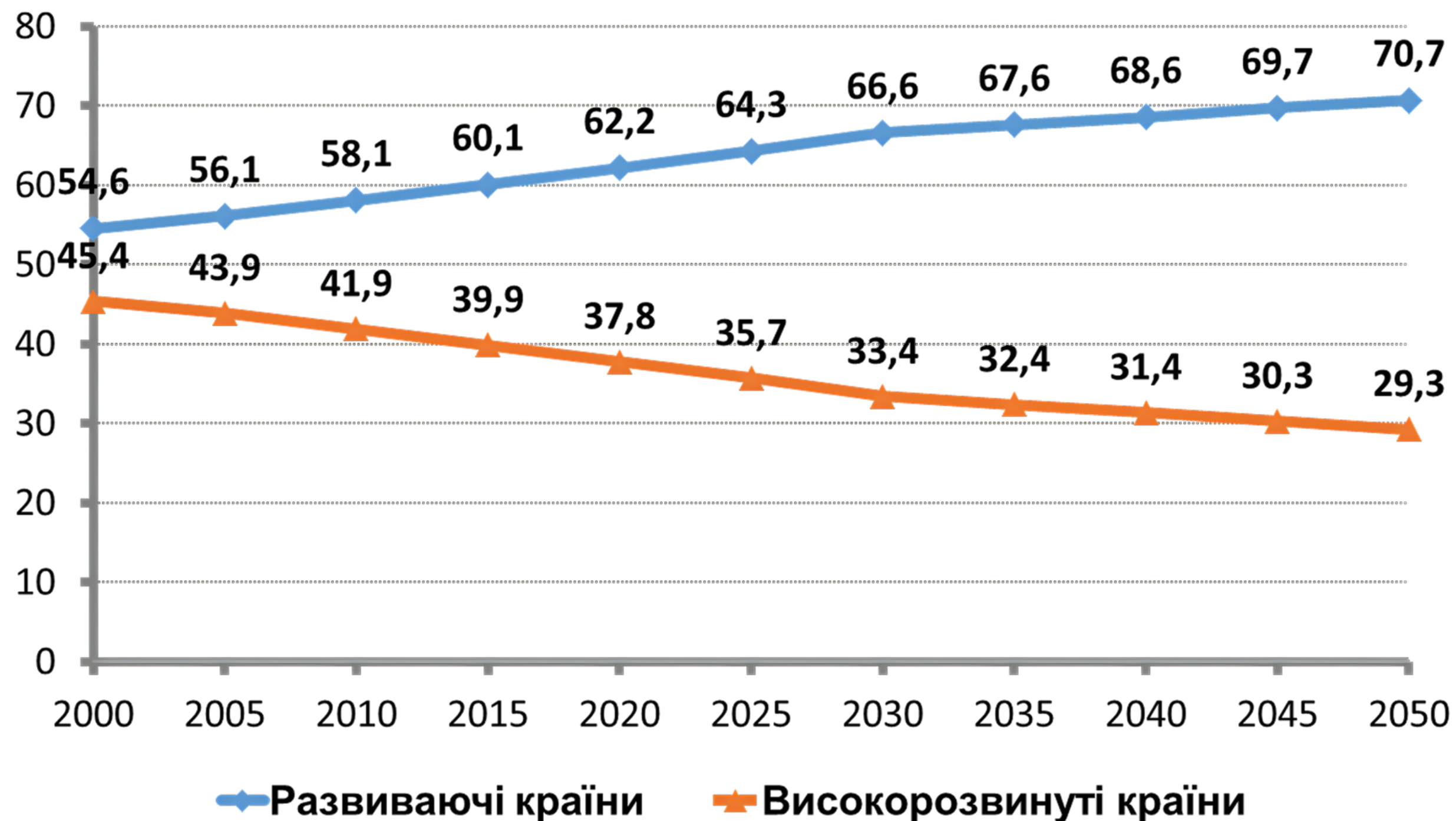
- Потреба в їжі
- Чисельність населення
- с./г. угіддя

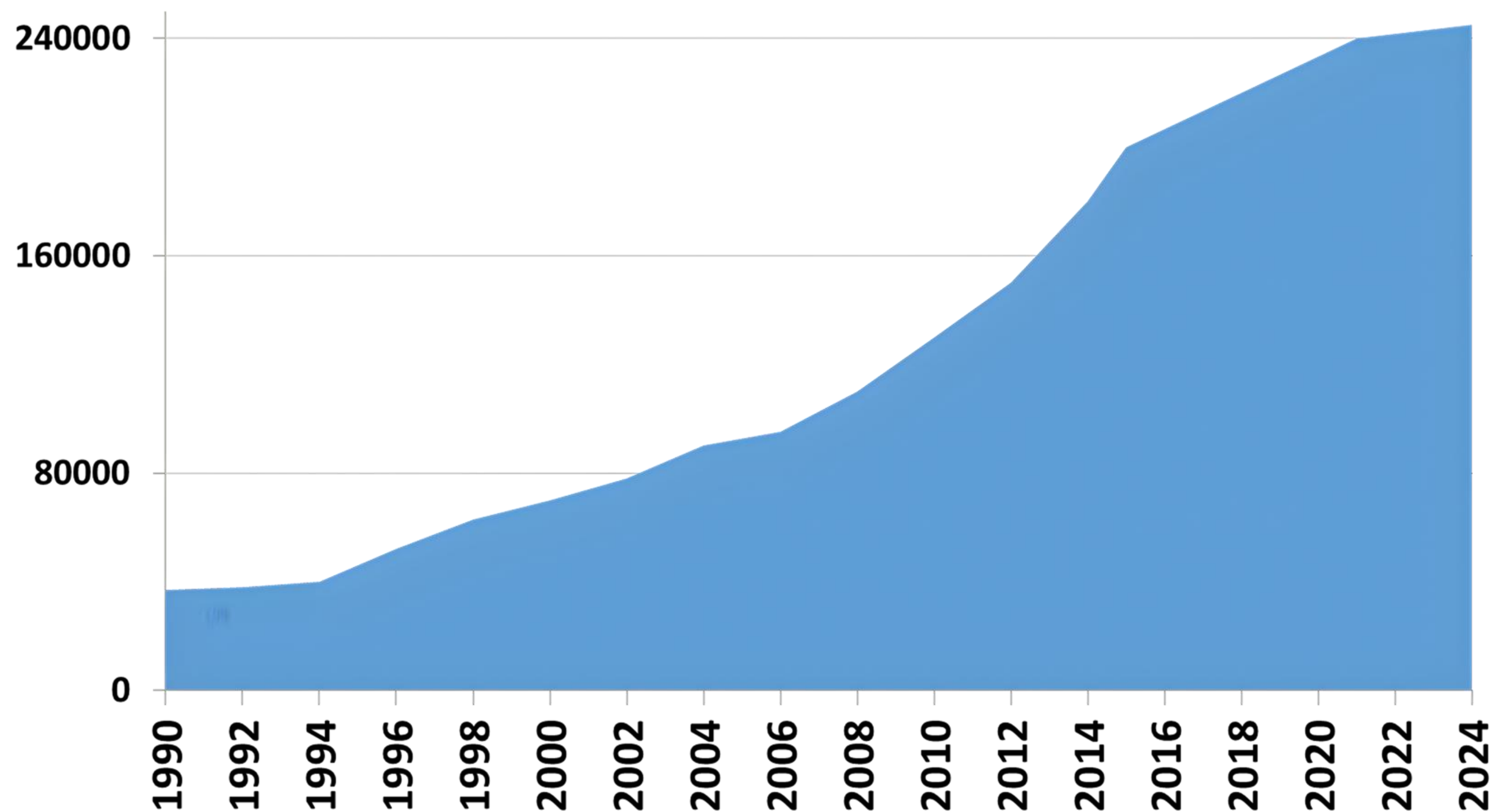
... МІНЯЄТЬСЯ ПОЛІТИКА М'ЯСНОГО ВИРОБНИЦТВА

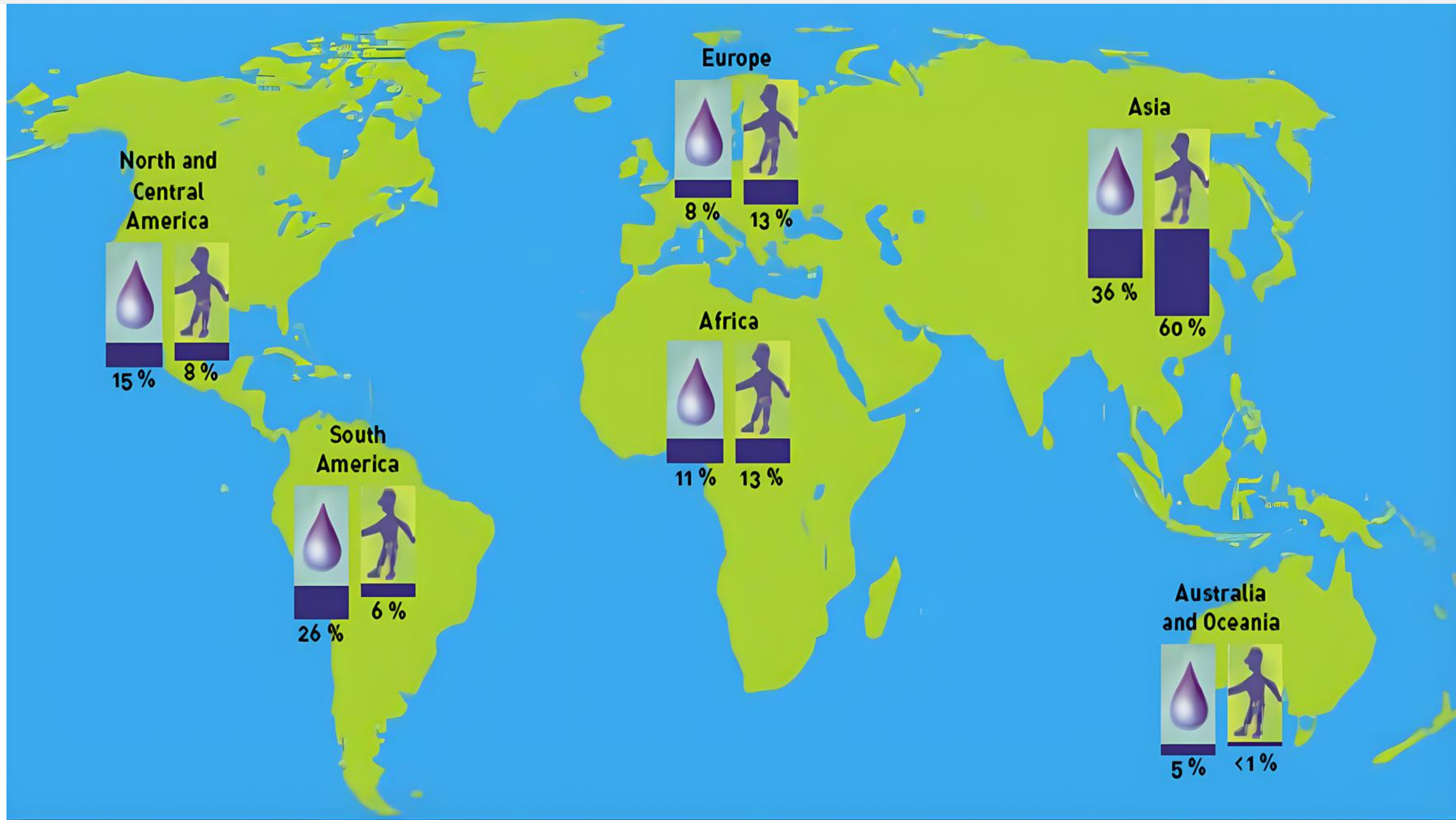
Перерозподіл світового виробництва м'яса, (у %)

Динаміка виробництва кормів у Китаї (млн. тон)

Співвідношення світових ресурсів питної води і населення

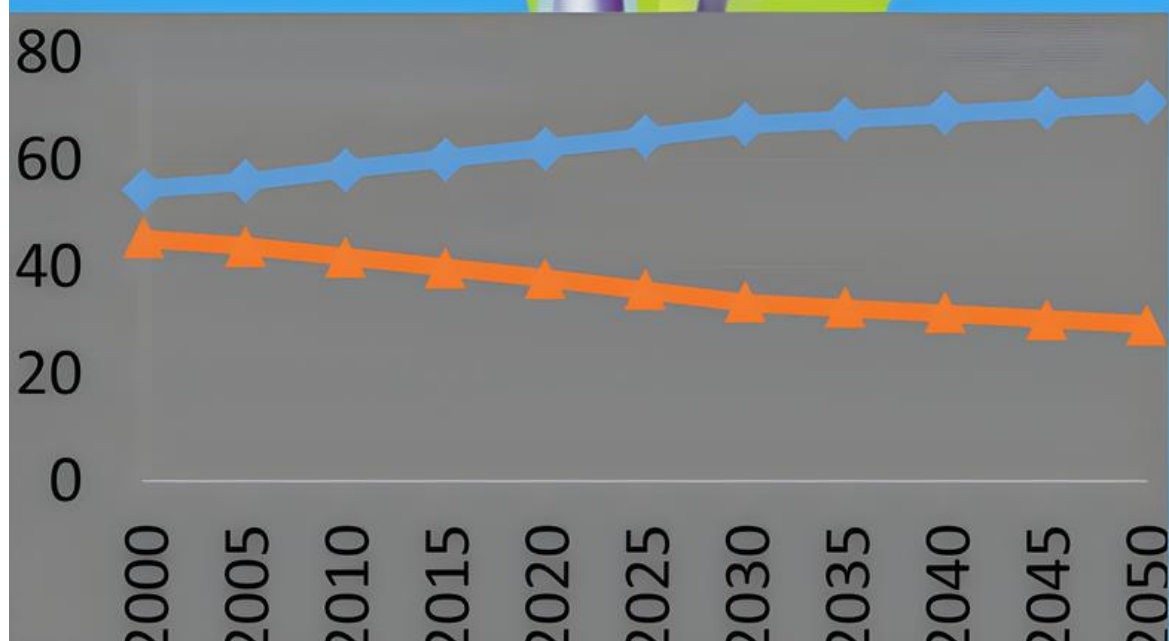
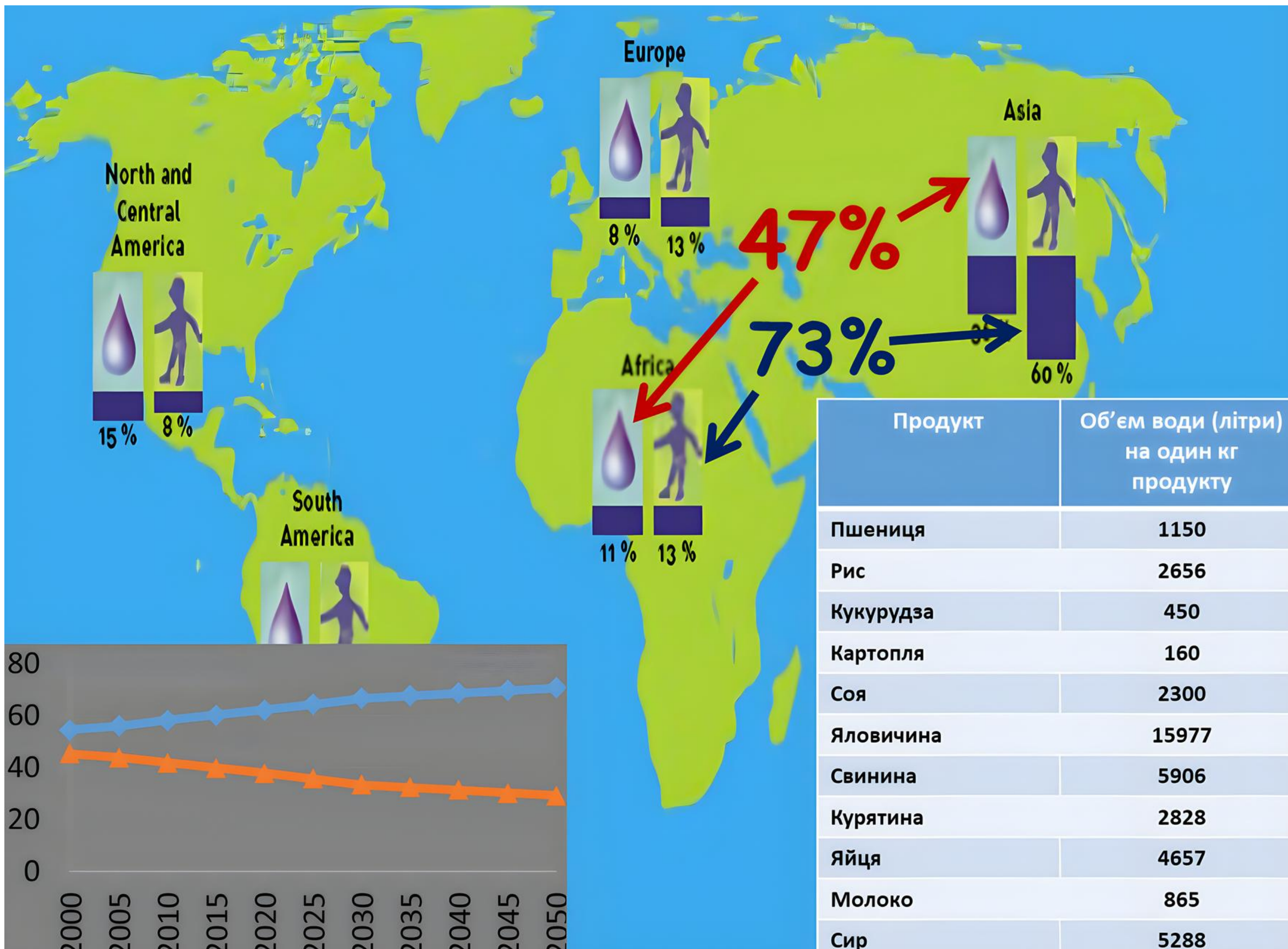

Потреби у воді для виробництва 1 кг продукту

Продукт	Об'єм води (літри)
Пшениця	
Рис	
Кукурудза	
Картопля	
Соя	
Яловичина	
Свинина	
Курятина	
Яйця	
Молоко	
Сир	

Співвідношення затрат води до окремих видів продуктів

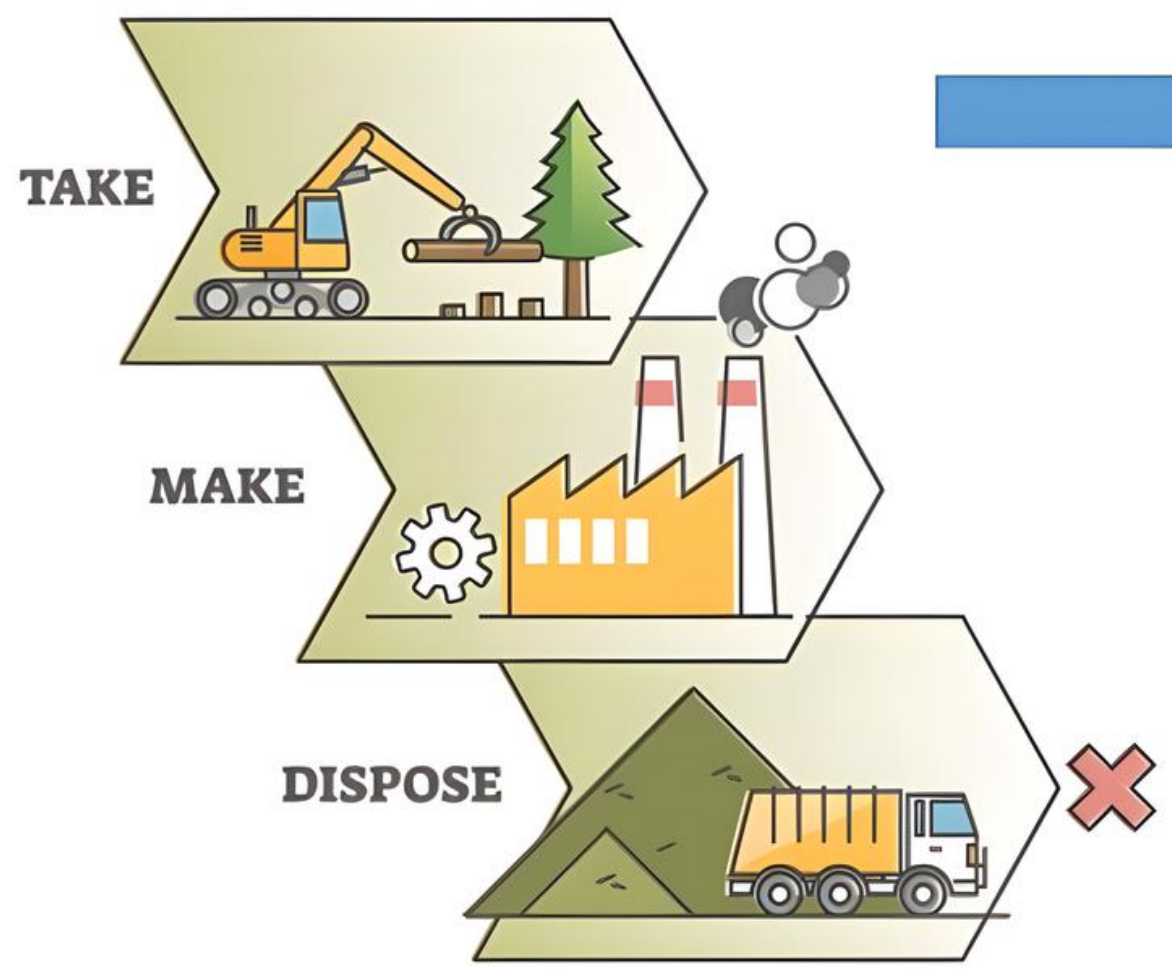
	кількість продукції, яку можна отримати	
	Яловичина	Свинина
Пшениця	1,389	
Рис	602	
Кукурудза	3,550	1
Картопля	9,986	3

Виклики сьогодення

- Зростаючий попит на м'ясо ставить тиск на білок тваринного походження
- Індекс родючості землі значно зменшується при інтенсифікації виробництва м'яса, і матиме значний вплив на навколишнє середовище.
- Вартість натуральної їжі зростає, і стає менш доступною.
- Тварині і птиці необхідні 4 білки рослинного походження для синтезу 1 білка тваринного походження.
- Третина вироблених харчових продуктів у світі – псується і викидається.
- 95% харчових відходів потрапляє на звалища.

LINEAR ECONOMY

CIRCULAR ECONOMY

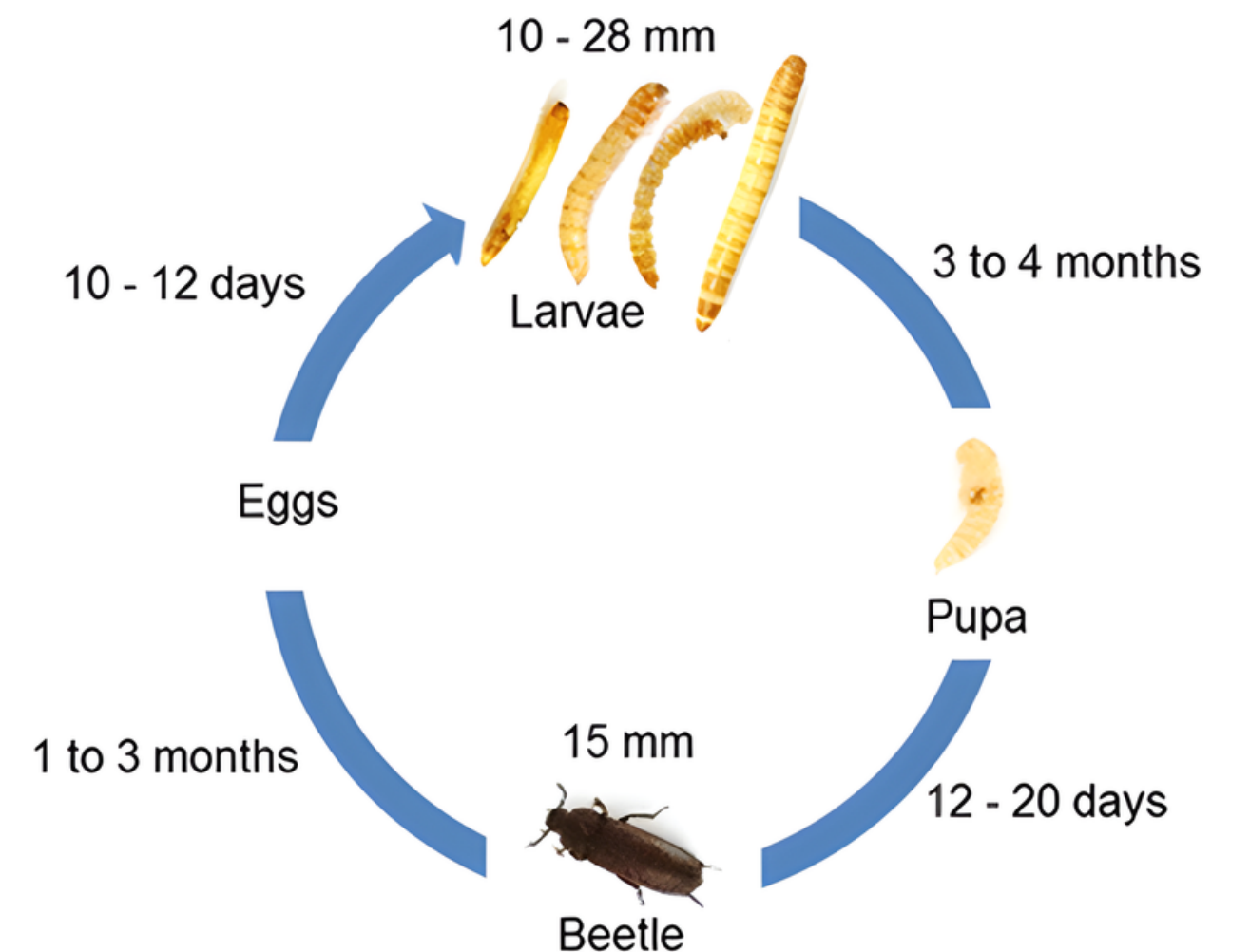
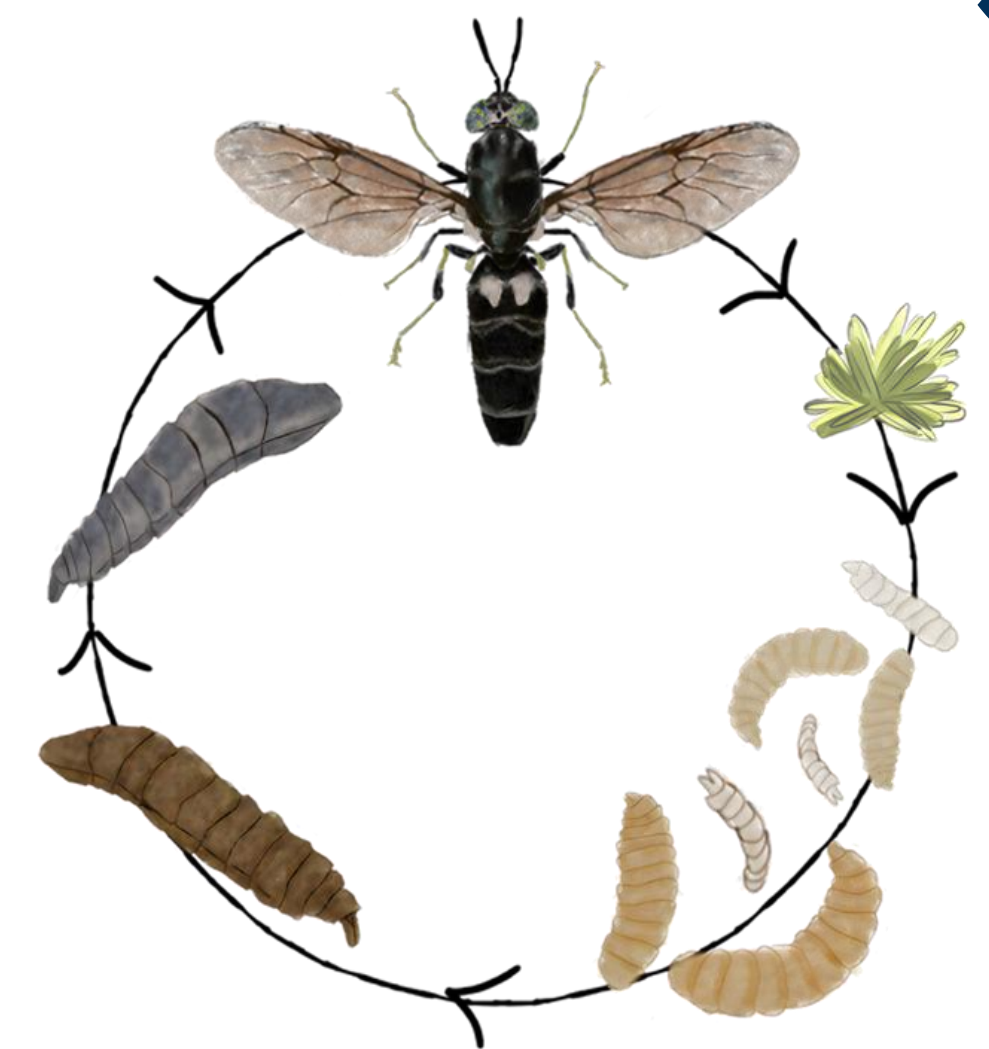

RE•use
RE•duce
RE•cycle

Одне із рішень сьогодні

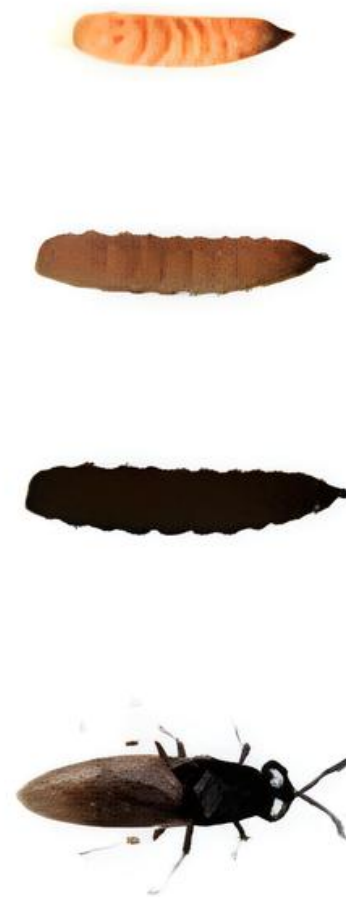
- Комахи здатні швидко синтезувати поживні речовини з органічних залишків і повернути їх у ланцюжок доданої вартості продуктів, що посилює циркулярну економіку.
- Так як для їх виробництва **не потрібна родюча земля і великі об'єми води, вони є перспективним і стійким новим джерелом енергії**, порівняно з основними сьогоднішніми альтернативами.
- Такі види індустріальних комах як: Чорна львинка і борошняний хробак добре підходять для культивувації у промислових масштабах.

Current EU regulations

Black Soldier Fly feed substrate	
<p style="text-align: center;">Prohibited</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em; color: red;">✗</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unprocessed former foodstuff (fish, meat and poultry) • Manure (human and animal) • Restaurant waste and slaughter house products 	<p style="text-align: center;">Approved</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em; color: green;">✓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fruit and vegetable • Agri-crop biomass • Unprocessed former foodstuff (dairy, eggs and honey) • F & V industrial by-products

BSF rearing

	Black Soldier fly		
	Live	Fat	Protein
	✓	✓	✓
	✓	✓	✓
	✓	✓	✓
	✓	✓	✓

Чорна львинка (Hermetia Illucens, BSF)

Коротка історія і характеристика

- Муха Чорна львинка або Чорний солдат (Hermetia illucens) є уродженцем Південного Сходу США.
- Найперші дослідження по вирощуванню мух і личинок чорної львинки (Hermetia Illucens) були проведені трьома дослідниками Фурманом, Янгом і Кеттсом (Furman, Young and Catts) ще у 1959 році.
- Муха Чорної львинки є **100% безпечний об'єкт- не являється шкідником, не цікавить людське житло або продукти харчування**. Дорослі особини не харчуються, виживаючи за рахунок запасів поживних речовин, отриманих на личинкової стадії.
- Личинка чорної львинки - ненаситний споживач перегниваючих органічних речовин, в тому числі кухонних (харчових) відходів, зіпсованих кормів для тварин, гною і відходів фермерських ринків тощо.

Відходи

Культивація

Корм

Хрущак борошняний (*Tenebrio molitor*) — жук з родини чорнотілок. Загальна характеристика

Імаго має чорне забарвлення, довжина тіла 13—16 мм. Личинки відомі як «борошняні хробаки» до 30 мм довжиною.

Без їжі можуть жити до 8 місяців.

Жуки та личинки живляться борошном, зерном та іншими продуктами.

Розвивається одне покоління за рік.

Комахи живуть у пластикових коробках. Харчуються дрібно-змеленою зерновою сумішшю із додаванням овочів – морква, картопля, капуста. Через **два місяці хробаки готові для переробки.**

В Світі – це вже легальна їжа

Переваги Інсект-технологій

- Прямі «Зелені технології»
- Значно знижується вміст шкідливих бактерій в органічних відходах
- Маса відходів зменшується на 50 і більше %, а концентрація азоту знижується на 62%.
- Швидка утилізація відходів дозволяє виключити, або значно зменшити процеси гниття, появи неприємних запахів.
- Значне зменшення утворення парникових газів, що позитивно впливає на навколишнє середовище.
- Швидке виробництво зоокормів і зоогумусів
- Очікується, що в період з 2012 по 2050 рік попит на тваринний білок збільшиться на 70-80 відсотків, оскільки нинішній сектор тваринництва є основною причиною погіршення стану навколишнього середовища.

Вміст поживних речовин в комах і користь для здоров'я

- Високобілковий продукт, який має збалансований амінокислотний профіль
- Значний вміст ненасичених жирних кислот
- Є гарним джерелом мікроелементів, вітамінів та мінералів
- Містять природні імуномодулятори, такі як хітин і антимікробні пептиди
- Білки комах можуть синтезуватись на спланованому (практично любому) місці.
- 100%-натуральний дієтичний та природний компонент

100 gram beef:
 285 calories
 52 % proteine
 48 % fat
 0 carbs
 30 mg calcium
 2.09 mg iron
 10 mg phosphor

production needs 285 g CO2
 2193 litres of water

100 gram insect:
 96 calories
 72 % proteine
 16 % fat
 12 % carbs
 75.8 mg calcium
 9.5 mg iron
 185.3 mg phosphor

production needs 0.157 g CO2
 almost no water

10 kg feed produces

1 kg beef

or

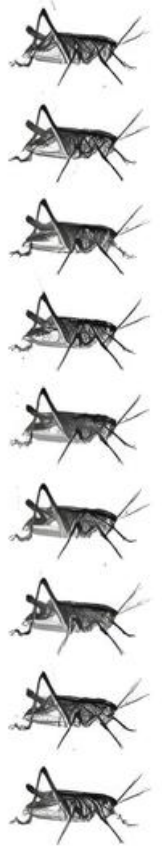
3 kg pork

or

5 kg chicken

or

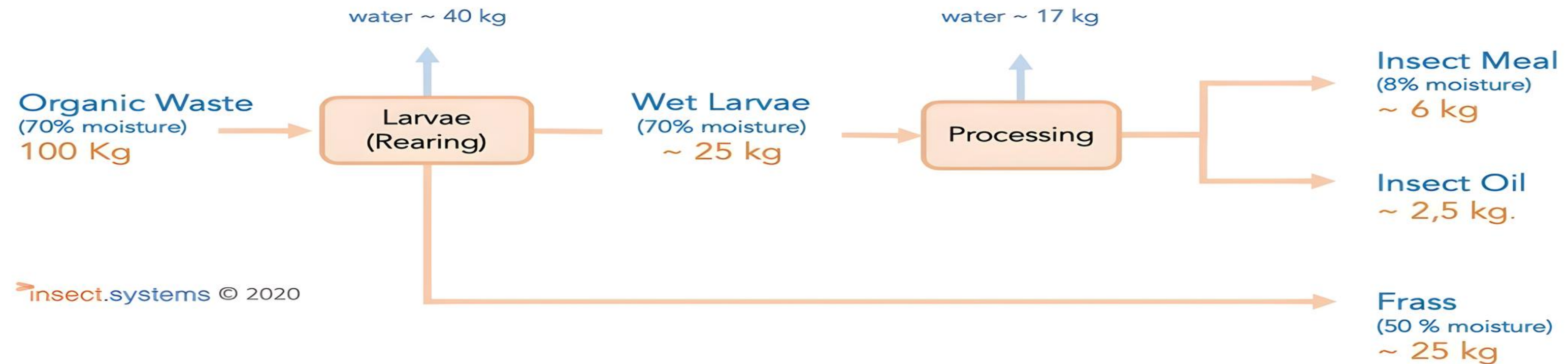

9 kg insect meat

Вуглецевий слід – менше у 1815 разів
Використання H₂O – менше у 500 разів

Технологія: відходи у капітал

BSF waste conversion: *From waste → value*
 Example 100 kg organic waste input.

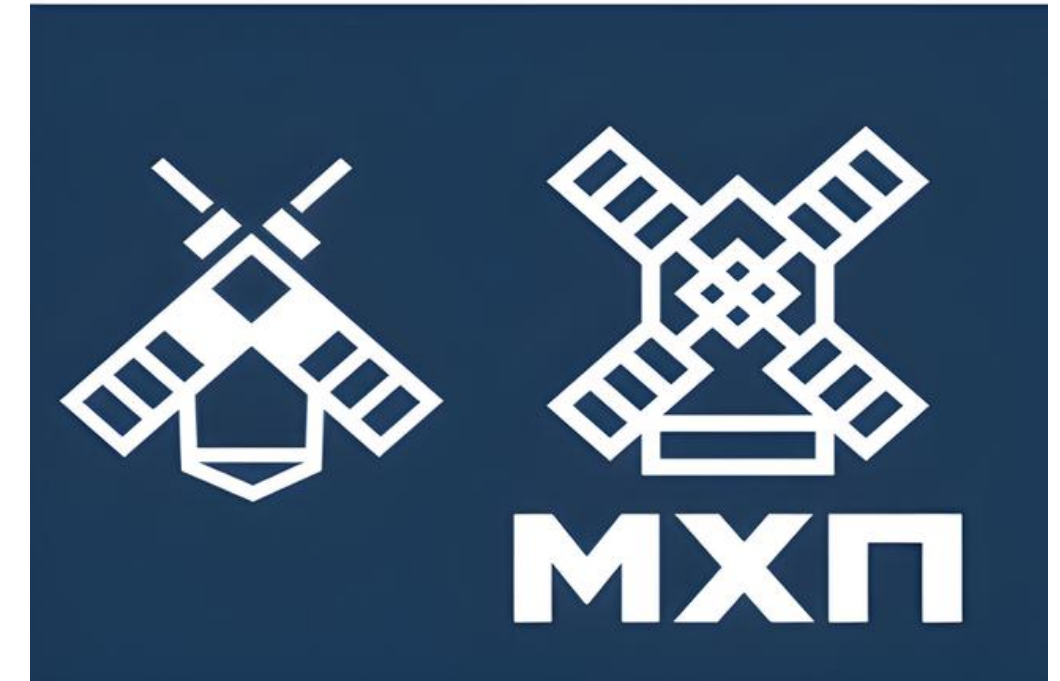
- Комерційний продукт – тваринний протеїн (борошно) (6 %)
- Вторинні продукти - жир (2,5 %), активні інгредієнти (хітин, меланін) , зоогумус (25 %)
- Очищена (конденсована) вода (біотехнологічна фільтрація) – 57 %

Процес переробки личинками Чорної львинки побічних продуктів та відходів – це натуральний і інноваційний метод боротьби за збереження навколишнього середовища і вдосконалення зелених технологій!

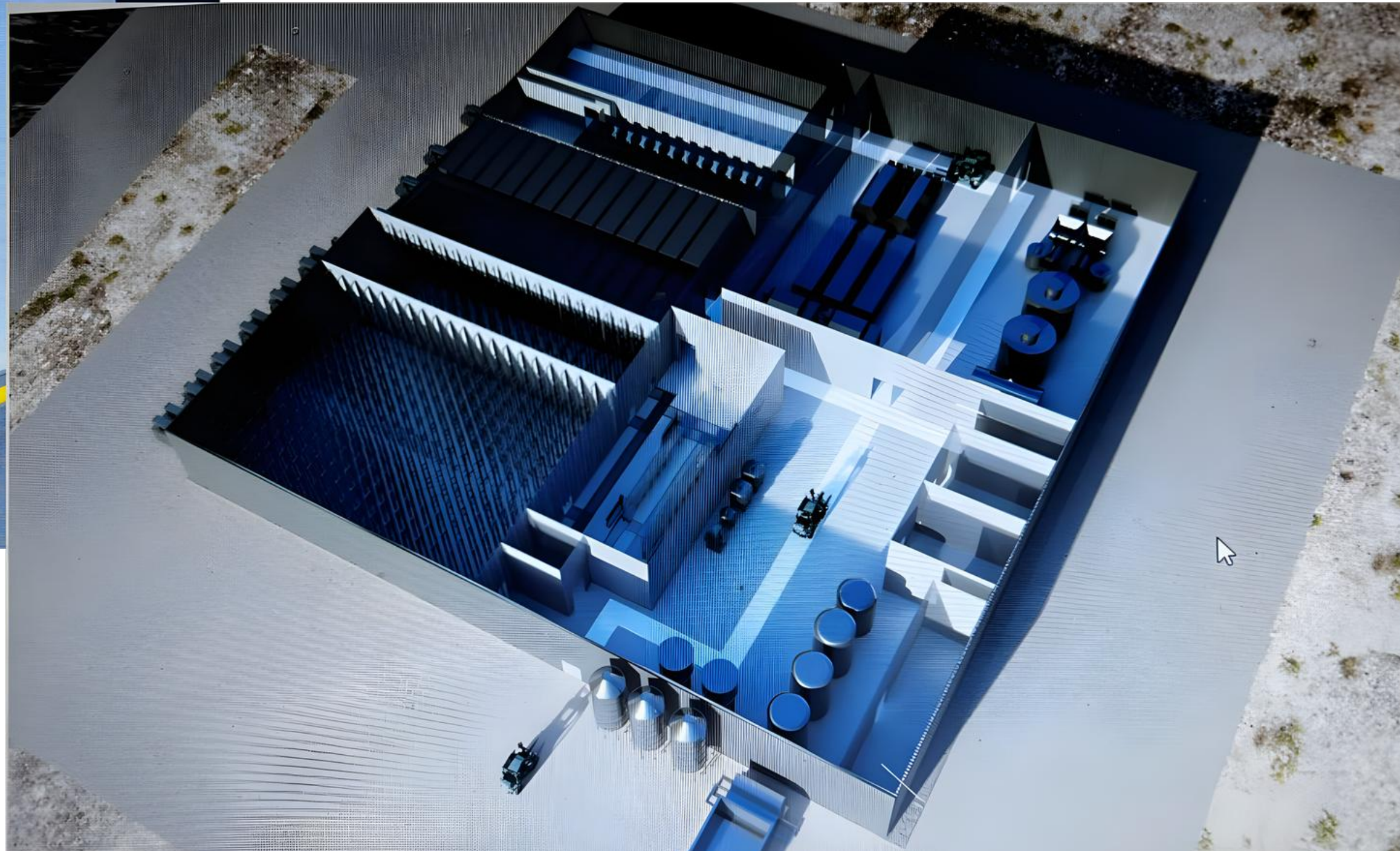
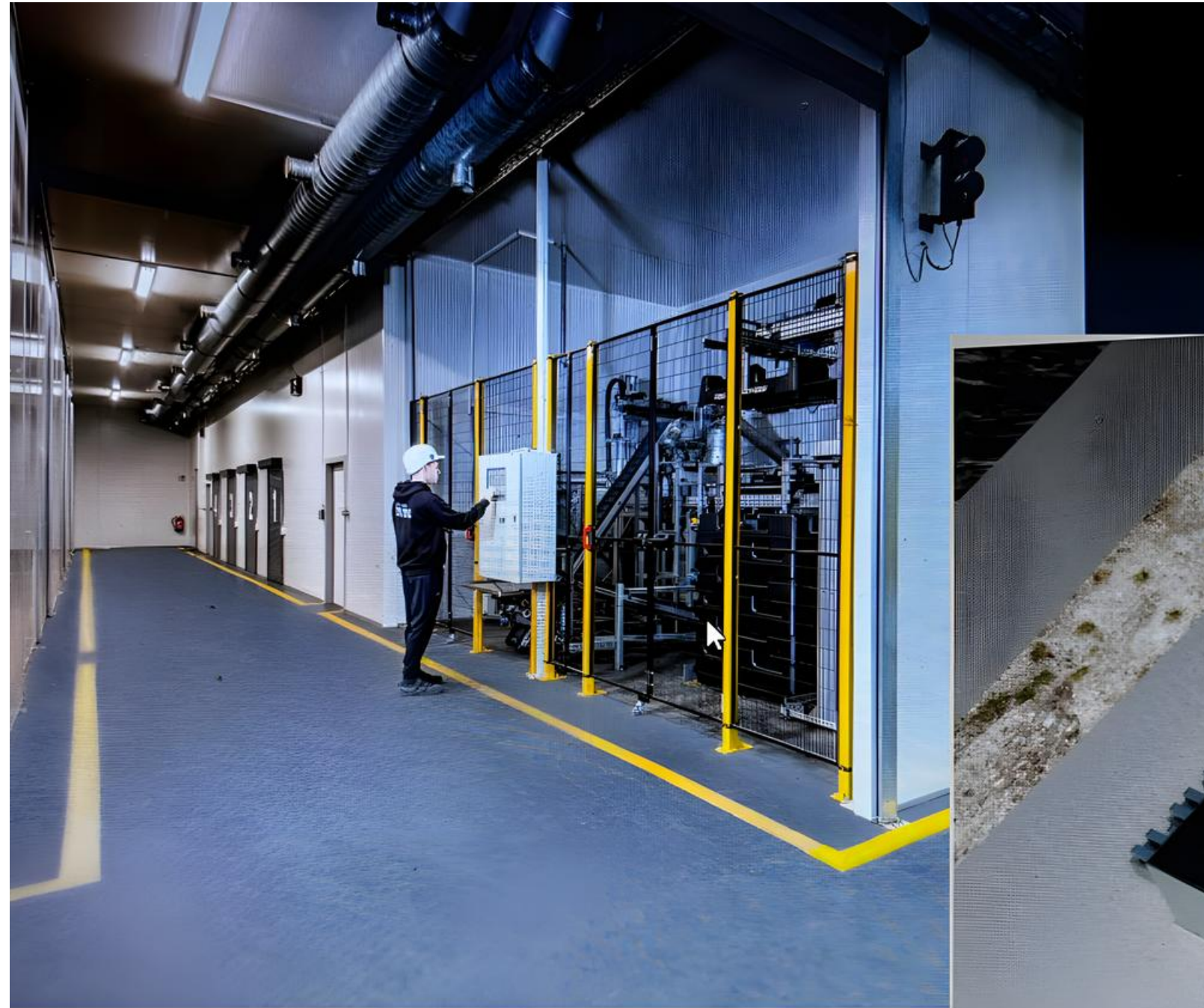
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

- Сьогодні дану технологію почали активно втілювати в життя багато країн Світу – країни Азії і Африки – лідери технології.
- Країни Західної Європи та США розпочинають масштабні інвест-проекти по переробці відходів даної категорії і вирішення проблем захисту навколишнього середовища згідно Картахенського протоколу.
- В Китаї успішно запроваджена Національна програма Уряду по утилізації відходів і виробництву енергетичних ресурсів

Наш досвід і результати

- Створений пілотний центр по технологіям культивації і переробки продуктів із комах
- Стандартизована технологія вирощування Личинок Чорної львинки із сталими показниками хімічного складу
- Відпрацьовуються технології індустріального виробництва інсект-продуктів в Україні
- Програма раціонального використання водних ресурсів для виробництва

**Все в наших руках, давайте
робити добро в Світі разом!**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

NL Netherlands

PAEW Professional Association of
Environmentalists of the World